

Stemmer fra Hulbjerg

Eleverne digter videre på historien

Historie, dansk og kristendomskundskab. Formuleret direkte til læreren

v/ Anette Wilhjelm Jahn

Her er forslag til opgaver, der sætter fantasien i gang, og som kræver, at eleverne sætter sig ind i stenalderens historie. Det er væsentligt, at du selv skelner mellem den viden, vi har fra arkæologiske fund - og så alt det, vi intet ved om, og som eleverne derfor frit må fantasere omkring. Batman og mobiltelefoner hører altså ikke hjemme i fortællingerne, men at eleverne forestiller sig, at de tilbyder en regngud eller for den sags skyld regnormen, det er helt velkomment.

Du kan enten bruge opgaverne til individuelle skriveøvelser eller mundtlige gruppeøvelser.

Individuelle skriveøvelser:

Hvis du vil bruge dem som individuelle skriveøvelser, kan du enten fordele opgaverne selv, så du skønner, opgaverne passer til den enkelte elev. Eller du kan lade dem trække en seddel fra to kurve, den ene til pigerne og den anden til drengene. Øvelserne er delt op i "Til piger", "Til drenge", og "Til alle".

Mundtlige gruppeøvelser:

Hvis du skønner, at det skriftlige kommer til at stå i vejen for deres frie fabuleringen om stenalderen, kan du også bruge opgaverne til at styrke deres mundtlighed og samarbejdsevner. Så får hver gruppe en seddel.

Så er reglen, at hver gang, en elev har givet et bud, så gælder det bud, og så skal de andre digte videre ud fra det. Fx hvis en elev siger, at Hårfagers mor var blind, så kan den næste ikke sige, at Hårfagers mor kan se hundetanden om Hårfagers hals. Til gengæld kan gruppen sige nej til et bud, hvis det slet ikke passer til stenalderen. Fx hvis Batman eller en mobiltelefon dukker op i historien.

Gruppen taler sig frem til en delfortælling. De får måske 10 minutter til at fabulere i gruppen, og så skal en fra hver gruppe fremlægge deres delfortælling for klassen, og de andre kan supplere. Når klassen har prøvet det flere gange, bliver det nemmere og sjovere.

Om øvelserne:

Nogle øvelser lægger op til beskrivelser. Andre lægger op til at skrive / fortælle en indre monolog i jeg-form. Andre lægger op til at beskrive handlinger mellem personer. Vær opmærksom på, hvilken virkning det har på eleverne, at de skal skrive / fortælle i jeg-form, i forhold til deres indlevelse i stenalderen.

Alle øvelserne involverer danskkundskaber, fordi de skal skrive og fabulere; historiekundskaber fordi de skal forfatte på baggrund af viden om stenalderen; og kristendomskundskab fordi de skal forholde sig til tro og finde på en religion. Eleverne skal sådan set gøre det samme arbejde, som historiefortælleren, Anette, gjorde for at skrive sin historie til Hulbjerg.

Skrive- og fortælleøvelserne:

Fortæl eleverne, at de nu skal efterligne historiefortælleren fra Hulbjergs arbejde: De skal finde på små fortællinger. De skal digte videre på den fortælling, de enten har oplevet eller hørt.

De skal give stemmer til stenalderfolket.

Til piger:

Du er Hårfager, og du er ti vintre gammel. Fortæl om din mor, hvordan hun så ud, og hvad du godt kunne lide at gøre sammen med hende.

Hårfagers mor lærer hende i drømme om de helbredende urter. Fortæl om en gang, hvor hun skal helbrede en syg på bopladsen. Hårfager er ti vintre gammel. Jeg-form.

Fortæl om en dag ved bålpladsen, hvor de andre piger er dumme ved Hårfager. Hvad siger de? Og hvad tænker Hårfager indeni? Jeg-form.

Fortæl hvordan Hårfager oplever at komme til bopladsen og opdage hvordan bønderne lever anderledes end hendes jægerfolk. Beskriv bøndernes måde at leve på set med Hårfagers / Jægertøsens øjne. Jeg-form.

Hvad tænker en af de andre piger om Hårfager, da hun kommer til bopladsen? Hvordan kan pigen mærke, at Hårfager er fra jægerfolket? Pigen kan godt lide Hårfager. Jeg-form.

Hvad tænker en af de andre piger om Hårfager, da hun kommer til bopladsen? Hvordan kan pigen mærke, at Hårfager er fra jægerfolket? Pigen kan ikke lide Hårfager. Jeg-form.

Beskriv en dag, hvor kvinderne skal lave krukker, går til lergruben (husk at ofre og takke lergruben), laver krukkerne (hvordan skal de pyntes med mønstre?), og brænder dem. Husk at de skal takke og ofre. Jeg-form.

To piger på bopladsen er uvenner. Du er den ene, og du ender med at binde veninden en blomsterkrans. Fortæl i jeg-form hvad som sker. Det er en fredsgave lige som nabomanden, der kommer i Hulbjerg-historien med en krukke med korn. Tager veninden imod?

Beskriv Hårfagers tanker, da kvinderne opdager, hun dyrker forfædrene alene ude i skoven. Jeg-form. Beskriv det helt frem til ofringen ved offermosen.

Du er Hårfager på ni vintre. Beskriv en dag i skoven sammen med din far. Hvad sker der? Hvad kan du godt lide ved din far? I jeg-form.

Der skal syes nyt tøj til din lillesøster på bopladsen, og du hjælper til. Fortæl hvor I sidder, hvem I er, hvordan du arbejder, hvordan tøjet skal se ud? Fortæl helt frem til, at det bliver færdigt, og hun får tøjet på. I jeg-form. Tegn lillesøster i tøjet på bopladsen.

Til Dreng:

Du er faren, som er på jagt. Du står helt stille og venter på at få øje på et dyr i skoven. Hvad tænker du? Jeg-form.

Hvordan så Ildkraft ud? Hvad havde han på? Hvilke våben, smykker mm. bar han? Lav en tegning af ham.

Fortæl om en dag, hvor Ildkraft møder nogle mænd fra en nabostamme ude i skoven og kommer i kamp. Hvad tænker Ildkraft? Begynd med ordet Jeg...

Du er Ildkraft - dengang han var en dreng. Fortæl om den nat, hvor du hjalp en ko med at kælte. Koen var lige ved at dø. Hvad skete der? Og hvad tænkte og følte du? Hvad kunne du lugte? Hvad kunne du mærke med fingrene? Jeg-form.

Du er en dreng fra bopladsen. Hvad tænker du, da du ser Hårfager første gang? Hvordan ser hun ud og hvordan kan du mærke, at hun er fra jægerfolket? Hvordan er hun anderledes? Du kan godt lide Hårfager. Hvad hedder du?

Du er en dreng fra bopladsen. Hvad tænker du, da du ser Hårfager første gang? Hvordan ser hun ud og hvordan kan du mærke, at hun er fra jægerfolket? Hvordan er hun anderledes? Du kan ikke lide Hårfager. Hvad hedder du?

Der mangler mad på bopladsen, og I kan ikke igen dræbe en af jeres tamme dyr. Mændene skal på jagt. Du er en dreng, som for første gang får lov at komme med på jagt. Beskriv hvad der sker, inden I tager afsted og hvad der sker på jagten. Hvad tænker og føler du? Jeg-form.

Du er en dreng på bopladsen. Der skal slås nye flintøkser og en enkelt stridskølle, og din far vil for første gang begynde at lære dig op. Fortæl hvor I sidder, hvad der sker, hvad I siger til hinanden og hvad du tænker. I jeg-form.

Til alle:

Hvordan så der ud i farens og Hårfagers lejr? Forestil dig, at du står lige i udkanten af deres lejr. Fortæl om alt det, du kan se fra det sted. Jeg kan se.... Og jeg kan se.... Og jeg kan se....

Forestil dig, at du står og kigger på Hårfager og hendes fars lejr, dengang de stadig levede der. Du kan se dem stå, sidde eller ligge i lejren. Det er tidlig morgen, og de er lige vågnet. Fortæl hvad du kan se, der sker.

Forestil dig, at du står og kigger på Hårfager og hendes families lejr ude i skoven. Hendes far og mor lever stadigvæk. Det er aften. Hvad kan du se, at der sker nu? Hvad tid på året er det? Er det koldt eller varmt? Hvilke farver kan du se mest? Kommer der en lugt til din næse? Hvor kommer den fra? Hvad er der da sket?

Fortæl om Hårfagers mors død. Hvordan dør hun og hvordan begraver de hende? Hårfagers far laver en sang på en enkelt linie, som han synger igen og igen ved graven. Hvordan lyder den?

Fortæl om farens død. Hvordan dør han og hvordan bliver han begravet?
Hvis du er en pige, kan du skrive i jeg-form: Hvad tænker Hårfager? Hvis du er en dreng kan du skrive i jeg-form: Hvad tænker Ildkraft?

En gammel og respekteret mand er død på bopladsen og skal begraves i gravhøjen. Han tilhører altså stenalderbønderne. Fortæl hvad der sker? Fortæl om deres begravelsesritual. Du skal bare finde på, hvad der godt kunne være sket. Der er ingen der kan vide det i dag. Men Hårfager og Ildkraft vidste det naturligvis. Giv manden et navn. Og skriv som om du er hans barnebarn, der fortæller i jeg-form.

Fortæl hvordan Hårfager oplever at komme til bopladsen og opdage hvordan bønderne lever anderledes end hendes jægerfolk. Beskriv bøndernes måde at leve på set med Hårfagers / Jægetørens øjne. Skriv i 3. Person.

Bopladsen inviteres til en af de store stammefester. Fortæl om turen derover og festen - som om du er et barn fra bopladsen, der oplever det. I jeg-form.

Du er et barn på bopladsen, og du har fået en lillebror. Fortæl om hvordan der holdes en fest, hvor han skal optages i slægten og stammen. Du skal bruge gravhøjen i historien. Og du skal finde på et måltid. Kan du også finde på en cirkeldans, de kan have danset? I jeg-form.

Det er forår, og du har lige hjulpet de voksne på bopladsen med at så korn på marken. Nu skal I takke Den store Gudinde og bede om en god høst. Fortæl hvad der sker. Er der noget, du får lov til at gøre? Jeg-form.

Børnene har et spil med fårekugler. Fortæl om spillet. Find nogle sten eller andet at bruge, mens du finder på spillets regler.

Beskriv Ildkrafts tale, da han rejser sig op ved bålet og praler af noget, han har gjort imod en nabomand i skoven. Hårfager sidder med ved bålet.

Inden Ildkraft får slået hul i hovedet, hvad tænker han så om det at ofre til og takke forfædrene? Jeg-form.

Skriv en stenalderjægeropskrift. Du skal både beskrive hvordan de skaffer føden, hvordan de tilbereder det, om alt hvad der skal i retten, og hvordan det smager.

Måske har I fået lyst til at høre endnu en stenalderfortælling af Anette Jahn?

Her kan I bestille en gribende fortælling om en magisk ravperle. Den blev spillet for skoler i en jættestue på Nordfyn 44 gange og blev indstillet til finalen om Den Fynske Kulturpris 2012.

Bestil:

<http://www.maalefortaelleteater.dk/cd/>

Ravperlen
fra Mårhøj Gravhøj
Anette Wilhjelm Jahn